

Klinická propedeutika v urgentnej medicíne

- **prvotné vyšetrenie, cca 30 s**
 - **vedomie, dýchanie, krvný obeh, krvácanie**

život ohrozujúce stavy

- **druhotné vyšetrenie, cca 1-2 min**
 - **anamnéza**
 - **vyšetrenie od hlavy k pätám**

nerozpoznanie = komplikácie, trvalé následky

Klinická propedeutika v urgentnej medicíne

- **prvotné vyšetrenie - VEDOMIE**

- AVPU

- neskôr GCS

- kvalitatívne, kvantitatívne poruchy

Alert – bdely, **V**oice (hlas) – somnolencia,

Pain (bolest') – sopor, **U**nresponsive (nereaguje) – kóma

GCS – otváranie očí, verbálny kontakt, motorika

oči – spontánne, výzva, bolesť, žiadne

kontakt – orient., dezorient., neadekvát.,
nezrozumit., 0

motorika – na výzvu, bolesť cielená, necielená, flexia,
extenzia, 0

Klinická propedeutika v urgentnej medicíne

- **prvotné vyšetrenie – VEDOMIE**

Frekvencia bezvedomia podľa vyvolávajúcej príčiny: nadmerný príjem alkoholu, epilepsia typu grand mal, úraz lebky a mozgu, hypoglykémia, cievne mozgové príhody, intoxikácie.

Výskyt sa môže líšiť podľa:

- **lokalita** mestá, vidiek
- **veku** v útlom detstve febrilné krče, v dospelosti opilstosť a epilepsia
- **ročnej doby** v teplých dňoch kolapsy

spontánna úprava: otras mozgu, febrilné krče, epilepsia, kolaps

bez úpravy: intoxikácie, hypoglykémia, pohmoždenie mozgu, CMP

Klinická propedeutika v urgentnej medicíne

- **prvotné vyšetrenie – DÝCHANIE**
 - frekvencia: spomalené alebo zrýchlené, pravidelné alebo nepravidelné,
 - charakteristika: lapavé, povrchné, plytké, hlboké, so zapájaním pomocných dýchacích svalov,
 - funkčnosť: dostatočné, nedostatočné

hyperventilácia - tachypnoe

Klinická propedeutika v urgentnej medicíne

- **prvotné vyšetrenie – KRVNÝ OBEH**
 - pulz periférne, centrálnе,
 - krvný tlak orientačne palpáciou (a. radialis, brachialis, femoralis, carotis)
 - kapilárny návrat
 - farba kože
 - cyanóza
 - teplota akrálne

Klinická propedeutika v urgentnej medicíne

- **prvotné vyšetrenie – KRVÁCANIE**
- **vnútorné (do dutín)**
- **vonkajšie (z rán a telesných otvorov)**
- **skryté (zlomeniny)**

okamžitý a neprerušený tlak v rane

Klinická propedeutika v urgentnej medicíne

- **druhotné vyšetrenie – ANAMNÉZA**
- čo, kde, kedy, ako ? trvanie ?, podobné minule ?
- **CHLAPE: Choroby, Lieky, Alergie, Posledné jedlo, Etiológia úrazu,**
- **OPQRST: onset, palliative/provoking, quality, radiation, severity, time**
- **sugestívne otázky:**
 - boli ste v bezvedomí ?
 - dýcha sa Vám ťažko ?
 - ešte to bolí ?
 - kto pomohol vstať ?
 - ako sa Vám dýcha ?
 - cítite zmenu ?
- **pacient, rodina, vierohodní svedkovia, okolostojaci**
- **čas: HH,MM**

Klinická propedeutika v urgentnej medicíne

- **druhotné vyšetrenie**

- **meranie vitálnych funkcií, skórovanie**

- TK, P, fD, SpO₂, GCS, teplota, glykémia, kapilárny návrat, EKG, EtCO₂, TS a RTS,

- TK za jazdy palpačne systolický, fD indirektne, P prstami, TT rukou striedavo,*

- **opakované meranie vitálnych funkcií:**

- pri stabilnom pacientovi á 15 minút,
 - pri nestabilnom pacientovi á 5 minút,

Klinická propedeutika v urgentnej medicíne

Hodnotenie vitálnych funkcií pacienta:

- a) stabilný pacient – vitálne funkcie v norme, primerané veku a pridruženým ochoreniam
- b) nestabilný pacient – jedna a viac vitálnych funkcií mimo normálnych hodnôt (P=60-90/min, TK normálny alebo znížený o najviac 20 % systolickej hodnoty, napr. z 200 na 160, z 180 na 150, zo 150 na 120),
- c) stabilizovaný pacient – po liečbe dve hodnoty vitálnych funkcií v normálnom rozmedzí pri meraní každých 5 minút až do stabilizácie

Pri každom meraní TK a P s neobvyklými hodnotami treba zisťovať obvyklé hodnoty v klúde alebo porovnať s dokumentáciou a až potom začať s prípadnou úpravou.

Klinická propedeutika v urgentnej medicíne

- **druhotné vyšetrenie - od hlavy k päťám**
 - **hlava:** deformity pozitívne, negatívne, rany vo vlasatej časti, hematómy
 - **oči:** zrenice, veľkosť, izokória, fotoreakcia, deviácia, nystagmus, plávanie, spojovky ...
 - **uši, nos, ústa:** rany, výtok (druh, množstvo), cudzie telesá
 - **krk:** náplň krčných vén, podkožný emfyzém, pohyblivosť

Klinická propedeutika v urgentnej medicíne

- **druhotné vyšetrenie - od hlavy k päťám**
- **hrudník:** deformity, rany (prenikajúce !), krepitus, nestabilný hrudník, tlak v dvoch rovinách, cudzie telesá, eflorescencie, ...
- **brucho:** rovina, priebeh dýchacej vlny, eflorescencie, odreniny, hematómy (neskorý príznak), cudzie telesá, napätie svalstva, 4 kvadranty, zvratky a stolica (objektívne posúdiť), ...
- **končatiny:** opuchy, deformity, farba kože, pulzácie, symetria vzhľadu, citlivosti, sily, pohyblivosti, ...

Klinická propedeutika v urgentnej medicíne

- **druhotné vyšetrenie - od hlavy k päťám**
 - z odvrátenej strany
 - **chrbtica a chrbát**
 - **varovné známky**

brániť chladu, obnaženiu na verejnosti

Klinická propedeutika v urgentnej medicíne

- **druhotné vyšetrenie – neurologické vyšetrenie (orientačne)**
 - **oči**
 - **symetria / asymetria v tvári: viečko, kútik, jazyk**
 - **symetria citlivosti, pohyblivosti a sily končatín, v bezvedomí pád končatín**
 - **opozícia šije**